

Politika: 30. Co si má baptista myslet o korunovaci Karla III.?

Politika

Představitelé víry a zástupci náboženství na slavnostní korunovaci krále Karla III. a královny Camilly ve Westminsterském opatství 6. května 2023 v Londýně v Anglii. Korunovace Karla III. a jeho manželky Camilly králem a královnou Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a dalších království Commonwealthu se konala ve Westminsterském opatství. Karel nastoupil na trůn 8. září 2022 po smrti své matky Alžběty II. (Foto: Aaron Chown – WPA Pool/Getty Images)

Co si má baptista myslet o korunovaci Karla III.?

Po celém Spojeném království je roztroušeno asi 2 600 baptistických sborů. Většina z nich (2 000) se nachází v Anglii, kde baptistický průkopník Thomas Helwys založil první baptistický sbor na britské půdě. Dalších 300 je ve Walesu, 200 ve Skotsku a zbývajících 100 v Severním Irsku.

Většina těchto sborů je malá, a přestože hrají důležitou roli ve svých komunitách, baptisté jako celek

způsobují v britské kultuře sotva znatelné vlnění, zejména ve srovnání s proudem, kterým je anglikánská církev.

Martin Hodson

“V Anglii existuje zvláštní spojení mezi institucemi v podobě historických institucí a anglikánskou církví,” tvrdí [Martin Hodson](#), generální tajemník Baptistické unie Skotska. “Baptistické sbory jsou obecně mnohem více na okraji dění a nepřipojují se tímto způsobem k existujícím institucím.”

Spojení anglikánské církve a britské monarchie se naplno projevilo při nedávné korunovaci Karla III. Spojené království je [jedinou evropskou zemí](#), která stále ještě pořádá pro své panovníky propracovanou korunovaci namísto prosté inaugurace.

“V DNA zdejší (baptistické) církve je zakotvena zásada o důležitosti odluky církve od státu.”

Toto spojení náboženství a vlády může být pro baptisty docela otřesné. V roce 1600, “když baptisté v Anglii začínali, to bylo ilegální hnutí a etablovaná církev se ho snažila potlačit,” vysvětlil Hodson. “Takže v DNA zdejší (baptistické) církve je zakotvena zásada o důležitosti odluky církve od státu.”

Kořeny v šestém století

Abychom pochopili, proč jdou křesťanství a korunovace ve Spojeném království ruku v ruce, je třeba se vrátit ještě dál do minulosti, do šestého století.

Vitrážové vyobrazení svatého Augustina

Dlouho před sjednocením Británie se nově obrácení anglosasští králové obraceli k církvi, aby legitimizovala jejich vládu. Ve stejné době se církev v Římě snažila spojit s místními panovníky, aby spolu s evangeliem šířila svůj vliv. Když se [svatý Augustin](#), první canterburský arcibiskup, vydal v roce 597 n. l. do Anglie, jeho první zastávkou byla návštěva anglosaského krále Aethelberta.

Keltské křesťanství bylo v době Augustinova příjezdu již 300 let staré, ale nemělo příliš velký zájem organizovat se jako moc s politickým vlivem. Augustin jako zástupce papeže Řehoře v Římě to měl změnit. S královou záštitou založil Augustin školu a opatství východně od [Canterbury](#). Přesvědčil také Aethelberta, aby vydal zákony příznivé pro církev. To byl začátek partnerství, které má vliv na Anglii i v současnosti.

V roce 959 n. l. král Edgar I. sjednotil válčící frakce anglosaské Anglie a spolu se svým canterburským arcibiskupem [Dunstanem](#) zahájil v Anglii novou éru [benediktinského mnišství](#). V této době výrazně vzrostlo bohatství, majetek a autorita církve. Na oslavu úspěchů Edgarovy vlády pro něj církev uspořádala v roce 973 n. l. v Bathu v den Letnic slavnostní [korunovaci](#).

Při plánování této anglické korunovace se Dunstan inspiroval korunovací v kontinentální Evropě. Dunstan si z těchto rituálů vypůjčil [pomazání hlavy](#), rukou a srdce a daroval králi prsten, meč a žezlo.

Významný hudební posun

Edgar ve druhém patře královského okna v kapli All Souls College v Oxfordu z poloviny 15. století.

Vitráž je původní kromě Edgarovy hlavy, která byla v 70. letech 19. století nahrazena vitráží od firmy Clayton and Bell. (Wikipedia)

Edgarovo pomazání se však od těch za kanálem La Manche [lišilo](#) v jedné významné věci. Ve Francii byl textem zpívané antifony Samuelovo pomazání Davida. Pro anglickou korunovaci Dunstan místo toho zvolil Sádokovo pomazání Šalomouna z 1. knihy královské 1,38.

Symbolika této změny je nápadná. V 1 Kr 2,35 je sám Sádok jmenován jediným veleknězem za svou věrnost králi Šalomounovi, který později postaví Boží chrám v Jeruzalémě. Zpěv tak oslavuje autoritu chrámu i krále. Zhudebněné provedení úryvku o Sádokovi se od té doby zpívá při korunovaci každého panovníka, čímž se posiluje propojení církve a státu.

“Hudební provedení Sádokovy pasáže se od té doby zpívá při korunovaci každého panovníka.”

[Händelova](#) slavná úprava, složená pro korunovaci krále Jiřího II. v roce 1727 a provedená i při korunovaci krále Karla III., v této tradici spíše pokračovala, než aby ji tlumila.

Co se stalo v roce 1066?

Invaze Viléma Dobývatele do Anglie v roce 1066 upevnila symbiotický vztah mezi královskou mocí a církevní autoritou. Vilém, který byl normanským vévodou, prohlásil, že si ho britský král Eduard Vyznavač vybral za svého nástupce. [Witanská](#) šlechta a arcibiskup z Yorku však pomazali konkurenčního uchazeče, Harolda Godwinsona.

Přestože Vilém porazil Harolda v bitvě u Hastingsu, jeho kralování nebylo jisté. Král Eduard měl v záloze dalšího dědice a severní hrabství se potýkala se vzpourou. Vilém se obrátil na církev, aby potvrdila jeho legitimitu.

Během své vánoční korunovace ve [Westminsterském opatství](#) se normanský Vilém opíral především o náboženské tradice zděděné po Edgarově korunovaci, aby dodal své vládě pocit kontinuity. Významné místo při korunovaci věnoval svátosti pomazání. Už to nebyl jen další symbol královské moci. Pro Viléma a jeho potomky pomazání svátostně proměňovalo člověka v prodlouženou ruku Boha.

“My ostatní, *hoi polloi*, rolníci jako my, ho musíme přijmout jako krále, protože je to zjevně Boží vůle a on je pomazán Božím zástupcem arcibiskupem, aby tuto roli plnil,” vysvětlil Hodson. “Pomazání v teologii některých lidí může být vítané, ale zdá se mi, že hrozí nebezpečí, že bude docela manipulativní, nebo (bylo) v minulosti ve více pokřesťanštěné zemi. Je to způsob, jak postavit krále nad kritiku.”

Vstup Jindřicha VIII.

Církev opět posloužila monarchii v 16. století, kdy [král Jindřich VIII.](#) usiloval o rozvod se svou první manželkou Kateřinou Aragonskou. V Německu a Nizozemí již probíhala protestantská reformace. Sám Jindřich byl v roce 1517 autorem pamfletu vyvracejícího stížnost Martina Luthera na katolickou církev a papež Lev X. mu za jeho úsilí udělil titul “obránce víry”.

Zřícenina opatství Valle Crucis v Llangollenu ve Walesu ze 16. století, uzavřená na příkaz Jindřicha VIII.

Když mu však papež Klement VII. odmítl udělit rozvod, Jindřich se s Římem rozešel a přešel k protestantismu. "Zatímco Jindřich VIII. přinesl anglickou reformaci, ve Skotsku jsme presbyteriánský model zdědili z evropského kontinentu prostřednictvím kalvinismu a Johna Knoxe. Což nebyl systém, který by kdy měl krále nebo královnu jako hlavu církve," řekl Hodson.

Zákonem o svrchovanosti z roku 1534 učinil parlament Jindřicha VIII. nejvyšší hlavou anglikánské církve.

"Co vám vyrazí dech," řekl Graham Smith, který byl mnoho let baptistou, než se vrátil k anglikánské církvi a usiloval o kněžství, "je to, že před vysvěcením v anglikánské církvi musí kandidáti složit přísahu, která obsahuje tato slova: 'Slavnostně, upřímně a pravdivě prohlašuji a stvrzuji, že budu věrný a zachovám pravou oddanost Jeho Veličenstvu králi Karlu III. a jeho dědicům a nástupcům podle zákona'."

"Obránce víry"

Jindřich VIII. si také ponechal titul "obránce víry". Král Karel III., stejně jako britští panovníci před ním, zdědil oba tituly, avšak v 21. století vidí svou roli jinak: nejen bránit křesťanství, ale také chránit [svobodu vyznání](#) pro všechny své poddané.

"Z pohledu baptistů je to zcela správné, i když s výhradou, že by to mělo být povinností všech představitelů státu, ať už královských nebo jiných," [napsal](#) Nigel G. Wright, bývalý prezident Baptistické unie Velké Británie. "Náboženská svoboda je základním kamenem všech našich svobod."

"Náboženská svoboda je základním kamenem všech našich svobod."

V reakci na králův názor byl před tradiční přísahu v korunovační liturgii vložen nový odstavec. V něm Karel slibuje, že bude “podporovat prostředí, v němž mohou svobodně žít lidé všech vyznání a přesvědčení”. V rámci korunovační investitury předali židovští, muslimští, hinduističtí a sikhští členové panovnického rodu králi Karlovi roucho, zbroj, prsten a rukavici. Během venkovního průvodu pak zástupci nekřesťanských vyznání pozdravili krále prohlášením o významu veřejné služby.

Hodson vysvětloval: “Všichni jsme se snažili, abychom byli věrní: Tímto způsobem se snažíme vyhnout jinému tlaku, a to tomu, aby byl více sekulární, protože se ozývá spousta hlasů, které říkají: ‘Proč je to proboha takový náboženský proces, když většina země není věřící? Proč je to křesťanský proces, když většina země není křesťanská?’”

Graham Smith z Bracebridge Heath v Anglii je rád, že se objevily nové přírůstky imigrantů. “V posledních 25 letech došlo k obrovskému nárůstu lidí jiných náboženství, kteří se stěhují do naší země a přinášejí s sebou své náboženství a kulturu. Jsem proto rád, že král projevil přání, aby mu při korunovaci vzdali hold i zástupci jiných náboženství.”

Další ekumenická korunovace

Organizátoři korunovace z anglikánské církve podnikli kroky k tomu, aby byla akce také více ekumenická.

“V jistém smyslu je anglikánská církev velkorysá vůči svým menším bratrům a říká: ‘V dnešní době chceme inkluzivnější model’,” řekl Hodson. “Pro Skotsko bylo pravděpodobně důležité, že se moderátor Skotské církve významně podílel na bohoslužbě a předal králi Bibli a řekl několik dobrých protestantských slov o významu Písma.”

Julie Siddiqi, vrchní rabín Ephraim Mirvis a arcibiskup z Canterbury Justin Welby pomáhají třídít oblečení, když se připojují k dalším představitelům víry, kteří se účastní akce Big Help Out v

londýnské pasáži, jejímž cílem je inspirovat a získat novou generaci dobrovolníků tím, že ukazují, jak snadné je zapojit se. Akce, které se účastní náboženští vůdci a aktivisté z křesťanských, židovských, muslimských, hinduistických a sikhských komunit, má povzbudit lidi, aby se 8. května v rámci víkendových oslav korunovace zapojili do dobrovolnického projektu The Big Help Out. Datum konání: středa 19. dubna 2023. (Press Association via AP Images)

Král je sice hlavou anglikánské církve, ale je považován pouze za člena skotské církve, která za "krále a hlavu církve" uznává pouze Ježíše Krista.

Spojené království neexistovalo vždy takto ekumenicky. Král Jakub I. žongloval s rozdělenou skotskou církví, katolíci se ho snažili zabít, puritáni v anglikánské církvi ho odsuzovali a disidenti jako generál baptistů Thomas Helwys popírali jakýkoli duchovní rozměr jeho královské moci. Helwys se proslavil dopisem Jakubovi, který zněl: "Král je smrtelný člověk, a ne Bůh, proto nemá žádnou moc nad smrtelnou duší svých poddaných, aby pro ně vydával zákony a nařízení a ustanovoval nad nimi duchovní pány."

Thomas Helwys

Král Jakub I. zavřel Helwyse a jeho baptistické stoupence za jejich přesvědčení do vězení Newgate, kde Helwys v roce 1616 zemřel.

"Je třeba připomenout, že baptistický mučedník Helwys stejně důrazně hlásal věrnost králi a národu v jejich vlastní sféře, tedy v udržování míru a pořádku," řekl Wright. "Popíral legitimitu krále při diktování náboženské konformity, ale nepřímě viděl, že může hrát zásadní roli při zajišťování náboženské svobody."

Svoboda náboženského vyznání

Svoboda náboženství se v Anglii po smrti Jakuba I. dlouho odkládala. Za vlády jeho syna [Karla I.](#) vypukla občanská válka, když se král, který věřil ve své Bohem dané právo vládnout, střetl s parlamentem. Politické nepokoje se prolínaly s náboženskými konflikty mezi katolíky, puritány a anglikánskou církví.

"Božské právo králů přestalo platit, když byl Karel I. sťat," řekl Smith. "Poté jsme prožili několik bouřlivých let jako republika." Anglická občanská válka a pokračující konflikt, který následoval, silně ovlivnil budoucí vztah mezi církví a státem.

"Po anglické občanské válce jsme měli Commonwealth bez panovníka a rozhodli jsme se, že se nám to nelíbí, a tak jsme monarchii vrátili," řekla Barbara Doye z anglického Weathamsteadu. Mnoho

předmětů použitých při korunovaci Karla III. [včetně koruny svatého Eduarda](#) bylo vyrobeno pro Karla II. v roce 1661 jako náhrada za regálie ztracené během interregna.

Když po svém bratrovi Karlovi II. nastoupil na trůn Jakub II., který byl katolík, vyvolalo to masovou paniku. Parlament a protestanti, mezi nimi i anglikánská církev, se obávali, že by se katolický král mohl stát loutkou katolické velmoci Francie. Jakub II. byl sesazen a na jeho místo [nastoupila](#) protestantská dcera Marie a její nizozemský manžel Vilém.

Jiří VI. přijímá poctu po korunovaci v roce 1937; akvarel Henry Charles Brewer (Wikipedia)

Pár byl společně korunován v roce 1689, ale byly s tím spojeny určité překážky. Vilém a Marie souhlasili s *Deklarací práv* (později zákonem), která udělovala parlamentu výhradní pravomoc v oblasti zákonodárství, daní, armády a zajišťovala svobodu slova spolu se spravedlivými soudy.

“Monarcha nemá výkonné pravomoci jako prezident ve Státech. Vychází se z toho, že politická moc je v rukou zvolených politiků,” vysvětlil Hodson.

Se značně omezenými pravomocemi se monarchie podobala konstituční monarchii, která dnes existuje ve Spojeném království. Většina povinností moderního monarchy je symbolická nebo ceremoniální.

“Monarchie se posunula podobně jako anglikánská církev. Karel III. není Karel I. Monarchie se posunula od zneužívání moci k povolání ke službě, od božského práva k veřejnému souhlasu,” řekl Wright.

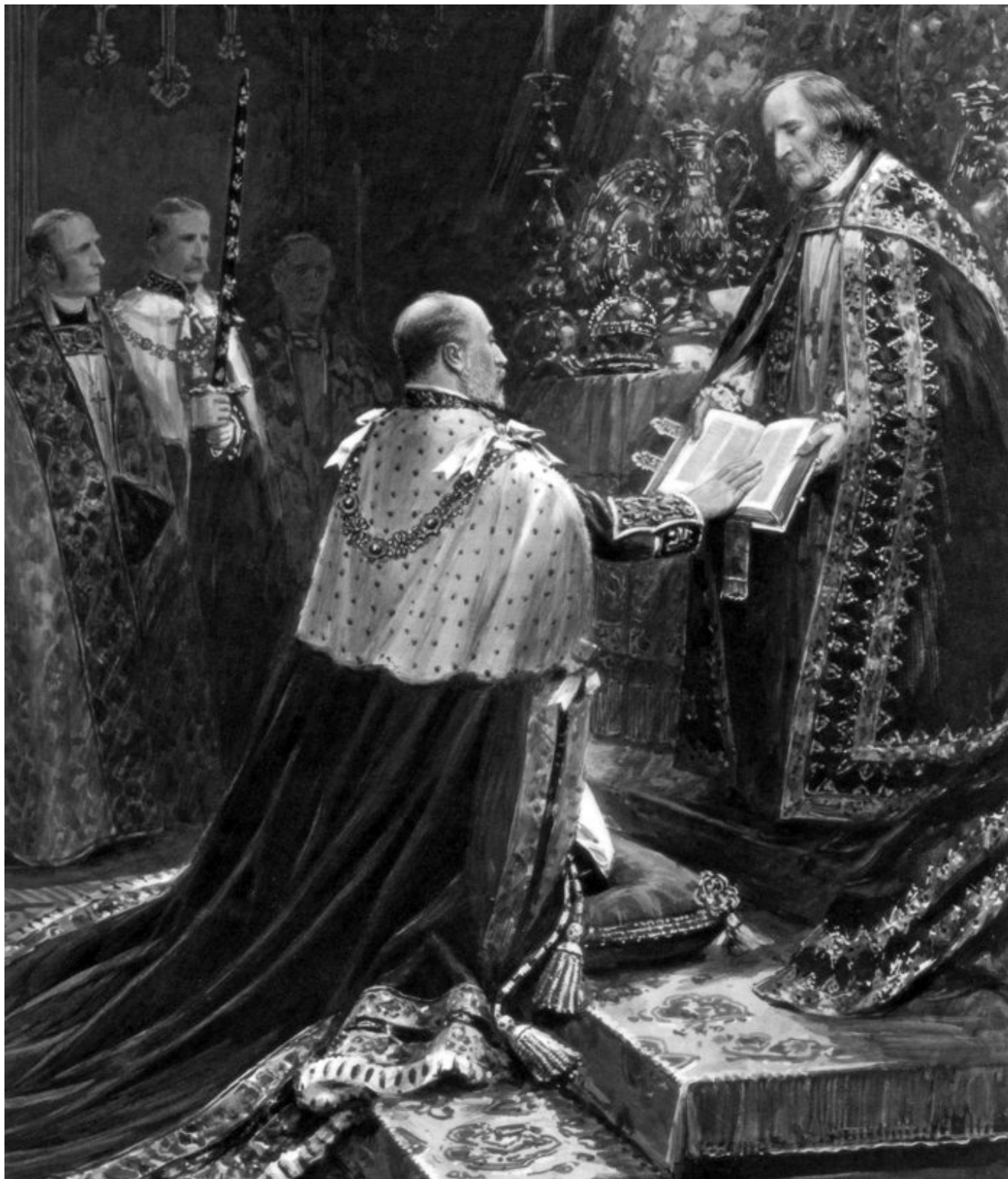
Veřejná služba?

Na webových [stránkách](#) královské rodiny se vysvětluje, že panovník “je středem národní identity, jednoty a hrdosti”, poskytuje “pocit stability” a “podporuje dobrovolnou službu”.

Smith se domnívá, že král Karel III. ve všech těchto rolích vyniká: “Slouží svou přítomností a tím, jak ctí tradice. Král je osobností, ke které můžeme všichni vzhlížet a kterou můžeme obdivovat.”

Jiní obyvatelé Spojeného království si nejsou tak jistí. “Zda můžete být služebníkem, když jste neustále tak zatížení bohatstvím a prestiží, je pro mě otevřená otázka,” řekl Hodson.

Nedávný průzkum provedený televizním pořadem BBC “Panorama” ukázal, že 58 % všech respondentů dává přednost monarchii před volenou hlavou státu. Tento sentiment se však střídavě zvyšoval a snižoval napříč věkovými kategoriemi: Pro zachování monarchie se vyslovalo 78 % lidí starších 65 let, zatímco mezi lidmi od 18 do 24 let bylo pro její zachování pouze 32 %. Většina obyvatel měla pocit, že za monarchii dostávají “dobrou hodnotu”, i když téměř třetina s tím nesouhlasila.

Eduard VII. skládá přísahu v roce 1902 (Wikipedie)

Dokonce i ti, kteří jsou pro monarchii, mají obavy z nákladů na korunovaci. Odhaduje se, že korunovace krále Karla III. bude stát více než [dvojnásobek](#) nákladů na korunovaci jeho matky královny Alžběty II. (odhadovaná cena je 250 milionů liber). Jiný průzkum mezi Brity na internetových stránkách YouGov ukázal, že 51 % dotázaných si myslí, že by korunovace krále neměla být hrazena z peněz daňových poplatníků, zvláště když národ trpí krizí životních nákladů v důsledku rekordní inflace, prudkého růstu cen energií a stagnace hospodářského růstu.

Sám král Charles má podle odhadů majetek ve [výši 1,8 miliardy liber](#) a plně využívá [mnoha daňových](#)

[mezer](#), které parlament královské rodině umožnil. Kdyby byl Charles povinen platit daně [z dědictví](#) po královně Alžbětě, pokryla by tato částka značnou část nákladů na jeho korunovaci, ne-li celý tento podnik.

“Samotný koncept monarchie, kdy se někdo tak odporně bohatý vypořádává s tak okázalým ceremoniálem, je výzvou pro každé hnutí, které věří v evangelium pro chudé nebo v upřednostňování chudých,” řekl Hodson.

Monarchie i křesťanství v úpadku

Jestliže popularita monarchie není taková, jaká byla v době korunovace Alžběty II., je i křesťanství na ústupu. Podle posledního [sčítání lidu](#) v Anglii a Walesu se za křesťany označilo pouze 46 % obyvatel. (COVID zpozdil oznámení výsledků sčítání lidu ve Skotsku).

Od [korunovace](#) krále Edgara v 10. století nikdy nebyl podíl praktikujících křesťanů v Británii tak nízký. “Když žijeme v postkřesťanské době, je trochu anachronické, aby to byl národní obřad, který předpokládá, že jsme křesťanská země, když se v neděli v kostele účastní bohoslužeb třeba jen 5 % lidí,” posteskl si Hodson.

Takový nesoulad by se mohl ukázat jako problematický pro národ, jehož správa je tak úzce spjata s anglikánskou církví. Nedávné [rozhodnutí povolit](#) v anglikánské církvi požehnání, ale nikoliv manželství pro páry stejného pohlaví, dostalo tuto denominaci do rozporu s velkou částí obyvatel Spojeného království. Biskupové a arcibiskupové anglikánské církve mají podle ústavy 26 křesel ve Sněmovně lordů.

To by mohlo způsobit ústavní [krizi](#), pokud by se v parlamentu objevily nějaké otázky týkající se LGBTQ.

Výzvy ke zrušení korunovace

Křesťanství se stalo menšinovým náboženstvím, a proto někteří volají po jejím [zrušení](#), a to i uvnitř církve.

“Nejhůře se mi s anglikánstvím vyrovnává při příležitostech, které jsou více “establishmentové”, například při královských událostech,” řekl Doye, který byl vychován jako metodista, ale nyní je laickým duchovním anglikánské církve. “Je to nevyslovený předpoklad, že všichni přítomní zastávají stejné názory a že tyto názory jsou těmi, které jsou podporovány etablovanou církví.”

“Je to nevyslovený předpoklad, že všichni přítomní zastávají stejné názory a že tyto názory jsou ty, které jsou podporovány zavedenou církví.”

Arcibiskupové z Canterbury a Yorku však zůstávají optimističtí. Věří, že [korunovace](#) je příležitostí “přijmout od Ježíše” a [představuje](#) pro církev “jedinečnou misijní příležitost”.

Vzhledem k tomu, že církev i monarchie budou v budoucnu čelit úpadku, uvidíme, zda králova korunovace dokáže tento trend zvrátit.

Nigel Wright

Pro baptisty ve Spojeném království, kteří věří v odluku církve od státu, představuje korunovace krále Karla III. jedinečnou výzvu. “Jak na to baptisté reaguji? Mám podezření, že se naše sbory nyní staly ‘smíšeným zástupem’ složeným z lidí z nejrůznějších sborových prostředí, z nichž mnozí příliš nerozumějí politickému významu baptistického učení,” řekl Wright.

Některé baptistické sbory se 8. května zúčastnily celonárodního dne bohoslužeb. Jiné distribuovaly evangelizační [materiál](#) založený na Matoušově evangeliu.

Ve Skotsku byla nálada poněkud tlumenější.

“Baptistická unie Skotska sice vyzvala lidi, aby se za krále modlili, ale nepodporovali jsme zvláštní oslavy v této souvislosti, protože pocity jsou v celé zemi dost smíšené,” řekl Hodson. “Co lidé zachytili, je téma služby, které bylo patrné při korunovační bohoslužbě, protože začínala odkazem na Mk 10,45, tedy ‘ne aby si nechali sloužit, ale aby sloužili’. Zdá se, že to sbory zaujalo ... jako správný popis Ježíše jako Krále králů a jako vzor pro naše vlastní uřednictví.”

I když budoucnost monarchie a převaha anglikánské církve jsou zpochybňovány, Martin Hodson se domnívá, že budoucnost baptistů ve Spojeném království vypadá jasně právě proto, že nejsou v centru společnosti.

“Máme dynamiku toho, že jsme místními sbory, které reagují na vedení Ducha, možnosti hlásání evangelia, příležitosti sloužit chudým ... bez přívlastků nebo tlaku nějaké institucionální příslušnosti,” řekl Hodson. “V baptistických sborech nejsou lidé, kteří by říkali: ‘Měli bychom být zastoupeni na korunovaci’. Kvůli tomu ve společnosti neexistujeme; rozhodně existujeme na okraji. Nejlépe se nám daří na okraji.”

KRISTEN THOMASON

[Baptist News Global](#)

Kristen Thomasonová

Kristen Thomason

Kristen Thomasonová je spisovatelka na volné noze s praxí v mediálních studiích a produkci. Spolupracovala s národními a mezinárodními náboženskými organizacemi a s veřejnoprávní televizí. V současné době žije ve Skotsku a organizuje bohoslužebné umění ve sborech ve Washingtonu a Torontu. Kromě psaní pro Baptist News Global píše Kristen blogy o otázkách víry a sociální spravedlnosti na webu viaexmachina.com.

-tep-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Sít víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Sít víry](#)